

7. Non patiantur Abbates, Priores, Abbatissae, aut Priorissae, ut suorum monasteriorum Monachi aut Moniales, honestatis habitus & monachali modestia laxatis, impudenter se secularibus negotiis involvant, aut extra monasteriorum septa deambulent, vagentur, & discurrant; & si qua inevitabilis necessitas intercedat, quod tunc nullus egrediatur, nisi honesta subsit causa. Et tunc non nisi de expressa licentia Superioris, & cum habitu decenti, & honesto socio. Ceteris canonibus de vestitu, cibo, peculio, officio, capitulis, visitatoribus, & correctione Monachorum promulgatis, in suo robore permanentibus; volumus, ut omnes Abbates, Priores ac Superiores regulares diligenter tale observare procurent, quod eis districte precipiendo injungimus.

8. Moniales vero, quarum sexus fragilior est, nulla ratione vel causa, nisi tanta & talis sit, quod omnino notorie excuset, monasteria sua egredi facultatem non habeant: sed & tunc non nisi cum honesto & decenti habitu, & sociare egrediantur; idque de expressa licentia Episcopi, Abbatis, Visitatoris, aut ab iis potestatem habentibus; quam a patre Confessore pro tempore existenti concedi prohibemus.

9. Nulli prorsus inhonesta persona, nec etiam honesta, nisi rationabilis & manifesta causa subsit, ac tunc speciali licentia illius, ad quem spectat concessio, perita & obtenta, accessus vel ingressus ad Moniales petat. Et quae de clausura in regularibus Ordinum constitutionibus mandantur, omnino & illibate teneantur, & observentur: ut sic a publicis & mundanis conspectibus separata servare Deo liberius valeant, & sublata lascivendi opportunitate, corda & corpora sua in omni sanctimonia diligentius custodire possint. Prohibemus insuper districte, ne Moniales Ordinem aliquem professae, Conventum habeant alium quam ejusdem Ordinis & regulae. Religiosi omnium Ordinum, ut sinistra suspitionis etiam tollatur occasio, quascunque mulieres & religiosas & servientes Deo, in ambum seu periculis monasterii recipere, sicut introducere nullatenus presumant.

10. Religiosi convivium secularium non frequentent, sed nec facile illos ad cenobia invitent, nisi necessitas & honestas ad Superiorum dictamen id suadeant. Religiosi mensam non nimium lautam aut sumptuosam, neque deliciis ad luxum exquisitis redundantem habeant: quam a benedictione auspiciari, sacre lectionis passu fovere, hymno & gratiarum actione absolvere convenit. Interim a longo acubitu, commensationibus fœdis, compotandi studio, a crapula & ebrietate omnino abstineant.

11. Religiosi, ut omnibus bono exemplo, nullis vero quantum in ipsis erit, offendiculo sint, honesto praedecessorum suorum more, non nudis byrrhis aut pileis, sed capitibus cucullo tectis, in publico incedant. Et nullatenus ad balnea promiscua, aut alia loca publica intrent, sed nec ad nuptias, aut nuptiarum convivium vadant; neque pueros de sacro Baptismatis fonte per se vel suspectas personas suscipere presumant.

12. Insuper statuimus, immo Patrum antiquorum canones renovando mandamus, quod nullus Monachorum pro lucro terreno de Monasterio suo exigere, nefandissimo ausu, aut secularibus negotiis sese immiscere presumat. Itaque religiosos a curibus monasteriorum suorum ad monasteria revocari, & curtes per fideles laicos seu prebendarios administrari jubemus. Insuper mendicantium Ordinum Praelati omnino provideant: ne posthac terminarii elemosinarum partem quovis modo sibi vendicent, sed eas colligentes cum honestate morum, Dei habitu timore, omni scandalo semoto, integram ad conventum & in communitate conferre & praesentare, ad evitandam proprietatis notam studeant.

13. Can. XII. Praeterea inhibemus hac nostra Synodali constitutione, ne quis aliquam Religionem professus, Ecclesiarum Parochialium gubernacula, & curam suscipiat, nisi de nostra vel Ordinariorum admisione, subsistente causa legitima, & Superiorum suorum voluntate & licentia obtenta: ita tamen quod per suos Superiores revocari possint, ac revocari humiliter obedire teneantur. Et si qui hactenus aliter admissi sunt, vel assumpti; volumus & jubemus per Officiales nostros in civitate ac Diocesi Treverensi, & per Suffraganeos nostros eorundemque Vicarios per totam Provinciam Treverensem ad Superiores illorum remitti, ut dignas dent remeritis sua penas. Ecclesias vero Monasteriis unitas vel incorporatas, si non tanta interpedine distant, quin religiosi earundem curam habituri in communis vite regulari observantia & obedientia degere possint, per hujusmodi religiosos provideri & regi, modo idonei sint, permitimus. Si vero Vicarios alios, sive in propinquis, sive in distantibus Parochiis, perpetuos vel amovibiles pro arbitrio suo constituturi velint, hac non presumant, nisi per Nos, nostros Suffraganeos & Officiales nostros & Vicarios tamquam habiles & idonei reperti & admissi fuerint. De casibus vero nobis reservatis hoc statuimus, ne quis eorum

decisionem sibi arroget; nisi a Nobis specialiter sibi commissum fuerit.

Sciendum est quatenus Ordinariorum potestas & jurisdictionio in exemptos Regulares protrahatur, & quibus finibus per horum privilegia circumscribatur, ne scilicet Episcopi, eorumque Generales Vicarii, plus quam sibi jure licet, aggrediantur, neve ex opposito suo desint corrigendi officio in iis, quae suae sunt potestatis. Certum est in primis, non tantum posse, verum etiam ex officio debere Regularium Ecclesias visitare, atque super his decernere, atque ordinare quaecunque reparatione atque reformatione indigent, si Ecclesiae sint Parochiales. Concil. Trid. sess. 7. c. 7. de refor. facit, Ordinariorum etiam generaliter posse quaecunque Ecclesias, quae sunt intra Diocesim, quomodolibet exemptas, tamen non Parochiales; singulis annis visitare, & quae in eis reparatione indigent, iudiciale ordinare, appellacionibus, privilegiis, consuetudinibus & inhibitionibus penitus exclusis ibid. cap. 8. Possunt quoque Ordinarii tamquam Sedis Apostolicae delegati corrigere & punire Regularium delicta extra monasterium commissa, sess. 6. cap. 3. de refor. Et possunt interdiciere praedicationem cuicumque Regulari, qui etiam in propria, vel aliena exempta Ecclesia errores aut scandala disseminaverit in populum. Quod si haereses praedicaverit, potest Episcopus eadem auctoritate contra ipsum ut in causa criminis procedere, etiam si praedicator generalis, vel speciali privilegio se praetendat exemptum, sess. 5. c. 5. vero. Regulares exempti, praeter licentiam a proprio regulari Praelato obtentam, debent se personaliter coram Episcopo praesentare, & ab eo benedictionem petere teneantur, antequam praedicare incipiant. In Ecclesiis vero, quae suorum Ordinum non sunt, ultra licentiam suorum Superiorum, tenentur Episcopi quoque petere licentiam, sine qua ipsi in Ecclesiis non suorum Ordinum nullo modo praedicare possunt. Ibid. c. 5. si quae vero. Regulares exempti in spectantibus clausuram sibi subjectarum Monialium subjiciuntur Episcoporum auctoritati, tam ex dispositione veteris juris communis, c. periculoso, de statu Regular. in 6. quam ex praescripto Concilii Tridentini sess. 25. de Regular. c. 5. Quibus Bulla Gregorii XV. incipiens: *Inscrutabili*, adjungit, exemptos tam saeculares quam regulares, si deliquerint contra clausuram, aut circa personas intra septa clausurae degentes, vel circa bonorum monasterii administrationem, ab Episcopo loci tamquam Sedis Apostolicae delegato puniri posse. Edictum etiam Caroli IX. Januarii mensis anni 1564. submittit etiam Episcoporum jurisdictionio Monialium clausuram, ut ejus observationi provideant per censuras Ecclesiasticas, invocato etiam, ubi opus erit, brachii secularis auxilio, nulla obstante quacunque appellatione. Edicuntque, ne ulla Monialis professae egrediatur, nisi de licentia & approbatione Episcopi. Sunt & alia plura scitu digna circa Ordinariorum erga exemptos Regul. potestatem, enumerata in praefata Gregorii XV. Bulla: sed longe plura fufius a nobis pertractata in nostro Opere de theoria & praxi Canonici Juris lib. 1. cap. 10. & 11. praesertim circa dependentiam Regularium ab Ordinariis in materia confessionum personarum secularium, & ordinationem per loci Episcopum, aut hujus in scriptis permissionem. Quae etiam de re decernitur a Concilio Trid. sess. 23. cap. 15. & sess. 25. c. 11. de Regular.

14. Can. XIX. Praescribitur canone isto lex de vita & honestate Clericorum, ut se irreprehensibiles praesentent ad Ecclesiam, cujus ministri sunt, ornatum & edificationem: sintque non solum a gravibus criminibus, si-monia, concubinato, sortilegio, crapula & ebrietate, atque usuris prorsus alieni; sed virtutibus, quas eis Canones sacri & generalia Concilia praescribunt, effulgere studeant. Sacrosanctum Trident. Concilium sess. 22. cap. 1. de refor. Sic decet (inquit) omnino Clericos in sortem Domini vocatos vitam moreque suos omnes componere, ut habitu, gestu, incessu, sermone, aliisque omnibus rebus, nil nisi grave, moderatum, ac religiosum praeserant: Levitiam etiam delicta, quae in ipsis maxima essent, effugiant, ut eorum actiones cunctis afferant venerationem. (Et paucis interjectis sic profequitur). Statuit sancta Synodus, ut quae alias a Summis Pontificibus & a sacris Conciliis de Clericorum vita, honestate, cultu doctrinae retinenda, ac simul de luxu, commensationibus, choreis, aleis, lufibus, ac quibuscumque criminibus, necnon secularibus negotiis fugiendis copiose ac salubriter sancta fuerunt, eadem impostero in eisdem penis, vel majoribus, arbitrio Ordinariorum imponendis observentur: nec appellatio executionem hanc, quae ad morum correctionem pertinet, suspendat. De habitu, quae prima res est, quam Tridentini Patres isto decreto commemorant, quippe quae se primum in aspectum offert, primumque exhibet protinus morum iudicium, Aquiliferanense

nense Concilium anni 816. tempore Ludovici Pii egregie admonet can. 124. *Ut humilitatem, quam corde gestat, actu, habitu, incessu, ipsa etiam equitatione religiosissime demonstret; plusque velint sancta conversatione moribus, quam ornatu vestium fulgere. Si enim vere conjugatorum in se ornandis, nitore vestium phariseique eorum ceterisque humane vanitatis rebus abusi fuerint; in quo eorum conversatio a laicorum distare videbitur: Non enim specialiter presumi debet ab aliquo, quod non generaliter teneatur ab omnibus, id est, nec plus iusto cultus vestis, nec insolita atque deformis. Quae in utroque illorum, aut elationis, aut certe simulationis (id est hypocrisis) nova patet.* De fecundissimo autem Clerico Deo consecratorum crimine coercendo, quas constituerat penas Concilium Basileense suo loco superius relatum, quales in Concordato Bononiensi approbaverat Concilium Lateranense sub Leone Papa X. renovavit Synodus Tridentina sess. 25. cap. 14. quod suo loco integrum refertur.

CONCILIIUM TRIDENTINUM

Generale ac oecumenicum, exorsum
anno Christi 1545.

1. **Q**uod labefacta violentaque per haereses pro-culsa Dei Ecclesiae, quod dilapsis in deteriora Catholicam fidem profitentium moribus, quod reparandis republicae Christianae ruinis & pestumdate sacrae disciplinae instaurandae perneccessarium erat, quod omnium proborum votis erat optatissimum, quod ipsi hostes Ecclesiae impense expetere se fingebant, nec tamen futurum existimabant, quin etiam abhorrebant & averfabantur, quamvis insolenter ut id fieret provocarent, felix ille tandem annus obtigit millefimum quingentesimum quadragesimum quintus, faustisque ille dies iduum Decembris Orbis terrarum illuxit, qui celeberrimae simulque saluberrimae Tridentinae Synodi initium dedit, quam biennio ante Paulus III. Pontifex Maximus sacro edicto indixerat die undecimo Calendas Junii anno 1542. qui Pontificatus sui octavus fuit. Prima sessio celebrata est die 13. Decembris anno 1545. indicatione 3. praesidentibus Joanne Maria de Monte, Marcello Cervino, & Reginaldo Polo S. R. E. Cardinalibus. Nomina Praelatorum qui adfuerunt, censita sunt, lectaque ad eos admonitio Legatorum Apostolicorum. Sessio II. anno 1546. edita sunt Concilii preliminarium die Januarii 7. Sessione III. die 4. Februarii, propositum confirmatumque est fidei Symbolum. Sess. deinde IV. die 8. Aprilis promulgatum est de Canonici Scripturis decretum. Sessione V. die 17. Junii, editum est de peccato originali decretum, & capita quadam de reformatione. Sessio VI. die 13. Januarii ann. 1547. versata est circa canones de justificatione. Sessione VII. die 3. Martii edita sunt decreta de Sacramentis in genere, specialiterque de Baptismo, & de Confirmatione, actumque de transferendo propter ingruentem pestem Concilio. Inde sessione IX. Patres Bononiae confederunt, ibique decreta est prorogatio, quae iterata est sessio. X. & XI.

2. Sub Julio Papa III. edita est Bulla resurrectionis Concilii Tridentini 18. Calendas Decembris anno 1550. Itemque mandatum ad Legatos Marcellum Cardinalem, Sebastianum Pighium Archiepiscopum Sipontinum, & Aloisium Ippomanum Episcopum Veronensem, in reductione Concilii apud Tridentum Sessione XII. die 1. Septembris anni 1551. decreta est prorogatio. Sessione vero XIII. die 11. Octobris actum est decretum de sanctissimo Eucharistiae sacramento, & expeditus est protestantibus salus conductus. Sessio XIV. die 25. Novembris 1551. versata est circa sacramentum Penitentiae primum; deinde circa sacramentum Extreme-Uctionis. In XV. Sessione, 25. Januarii anni 1552. decreta est prorogatio Synodi. Et sess. XVI. die 28. Aprilis decreta est ejusdem suspensio, bellorum infurgentium occasione.

3. Sub Pio quarto Pontifice, Bulla celebrationis Concilii 3. Kalen. Decembris anno 1560. Brestae Pii quarti super ordine sedendi in Concilio non habita ratione dignitatis Primatialis cum declaratione Legatorum super illo decreto. XVII. sessio die 18. Januarii ann. 1562. in qua emanavit decretum de celebrando Concilio, & indicio futurae sessionis. Sessio XVIII. die 26. Februarii ejusdem anni 1562. in qua decretum de librorum delectu, & omnibus ad Concilium publica fide invitandis, cum salvo conductu concessio Germanicae nationi, & ejus extensione ad alias nationes. In sessione XIX. die 14. Maji decreta est Synodi sacrae prorogatio.

Sess. XX. decreta iterum prorogatio. Sess. XXI. die 16. Julii, agitata est doctrina de Communionem sub utraque specie. Sessione XXII. die 17. Septembris excussa est doctrina de sacrificio Missae, & decretum super petitione concessionis calicis. Sessione XXIII. die 15. Januarii anni 1563. actum est de Ordinis sacramento. Sessione deinde XXIV. die 11. Novembris ejusdem anni 1563. tractatum est de sacramento Matrimonii. Sessione XXV. eademque ultima, die 3. Decembris ejusdem anni, decretum est de Purgatorio, de invocatione, veneratione, reliquiis Sanctorum, & sacris Imaginibus. Item de Regularibus & monialibus. In prosecutione sessionis die sequenti 4. Decembris decretum fuit de Indulgentiis, de ciborum delectu, de Jeuniis, de diebus festis, de indice librorum, Catechismo, Breviario, & Missali, de loco Oratorum, de recipiendis & observandis decretis Concilii, quae sub Paulo & Julio statuta definitaque sunt, de terminando sacro Concilio, ejusque confirmatione a summo Pontifice efflagitanda, cum acclamatione Patrum in fine Concilii: quibus praevit Cardinalis a Lotheringia. Postremo edictum confirmationis sacrosancti Concilii, publicatum Romae 7. Kalendas Febr. anno 1564. Univerfus Clerus Gallicanus in Provincialibus quae passim tota Gallia postea coacta sunt Conciliis, atque in Generalibus sacri Cleri Comitibus sacrosanctis hujus Synodi decreta ita complexus est, ut nefas sit eis refragari.

4. Antonius Filiolus Ganapo oriundus Bojorum oppido tractum illum incolentium, qui nunc in Gallia Borbonii vocitantur, qui inter primos qui ab initio Tridentum concesserunt (erat autem Aquilexensium Archiepiscopus) vir Theologiae rerumque Ecclesiasticarum peritissimus, ideoque ab Apostolicis Legatis ceterisque Patribus electus, ut particularibus congregationibus praeset, in quibus maturo iudicio quaestiones omnes discutiebantur ac elucidabantur, antequam a plenario Concilio definitur. Huic debemus multarum deliberationum peritiam scriptis ab eodem consignatam, quae in Archiepiscopali archivio Aquisi recondita servantur, quorum etiam mentio est apud Henricum Spondanum Apamiarum Episcopum in supplemento ad annales Baronii, & apud Cardinalem Palavicinum in historia, quam edidit amplissimam istius Concilii. Post multas sacrae Synodi memoras ac dilationes Paulus Pontifex ultimam ac peremptoriam assignaverat Dominicam tertiam Adventus, quae occurrebat die 13. Decembris anni 1545. Galliarum Rex Franciscus ad Concilium suos destinaverat Oratores Claudium Durfè Forestorum Praefectum, Jacobum de Ligneris in Curia Parisiensi tertiae Judicium decuria Praefectum, ac Petrum Dansium Suzennatum praepositum, Rex tamen admonitus a Gallicanis Tridenti versantibus Praelatis exiguum esse Concilii generalis spem, illos omnes suis litteris revocaverat. Quod moleste ferentes Apostolici Legati, quasi esset indicium non probari Regi Concilium, omnem adhibere ad illos retinendos conatum. Hic tamen in re perplexa placuit modus, ut ceteris Tridenti persistentibus ad usque secundam regie voluntatis, quam praestolabantur, significationem, solus Redonensis Episcopus ad Regem rediret, cui fidem faceret res Concilii in meliori statu versari quam ipsi persuasum fuisset. Quod ipsum Concilium Regi placuit, reversusque Tridentum fuit Redonensis Antistes cum mandatis ad Gallicanos ut Synodum prosequerentur.

5. Idibus itaque Decembris publicatis toto Christiano Orbe supplicationibus, & Jubilaeo universali, ad opem divini Numinis pro Concilio implorandam, exorsum ipsum fuit a Pontificis Legatis, una cum quatuor Archiepiscopis, & viginti duobus Episcopis Pontificali habitu ornatis. Aderant Ordinum regularium Generales, alique plerique Doctores tum saeculares tum regulares. Cardinalis de Monte primus Legatorum solemnem celebravit Missam in Cathedrali, sancto Vigilio Tridentinae civitatis Episcopo & Martyri dedicata, ibidemque Cornelius Mussus Ordinis Minorum Bitorinus Episcopus eloquentissimam e suggesto habuit ad Patres Concilii orationem. Deinde mandato Legatorum alta voce lecta est exhortatoria ad Patres admonitio. Lectae quoque fuerunt bulla Pontificiae praesens Concilium concernentes. Iteratimque novis ad Deum supplicationibus, Cardinalis de Monte percontatus est a Patribus, placeretne, ad laudem & gloriam sanctae & individuae Trinitatis decerneret & declarare sanctum Tridentinum & generale Concilium incipere, inceptumque esse? Cumque omnes placere respondissent. Confessum subjunxit, num ob celebritatem proximam Nativitati Domini aliaque festivitatem habendam esse die septima Januarii anni proxime sequentis? Responderunt iidem placere. Tunc demum dicto Hymno *Te Deum laudamus*, omnes ordine recesserunt.